Globální bezpečnost, rizika, megatrendy a výzvy nového mocenského uspořádání

Global Security, Risks, Megatrends, and Challenges of the New Power Orders

Petr Rožňák

Abstrakt: *Tento článok sa zameriava na analýzu Európskej únie ako bezpečnostného aktéra v kontexte rastúcej globálnej nestability, zhoršujúceho sa bezpečnostného prostredia a zhoršujúcich sa medzištátnych vzťahov, najmä medzi hlavnými mocnosťami. Cieľom je posúdiť, do akej miery je EÚ schopná transformovať svoju normatívnu ambíciu strategickej autonómie na reálnu politickú a operačnú spôsobilosť. Prvá časť skúma ciele strategickej autonómie EÚ a nástroje na ich dosiahnutie, ako napríklad Európsky obranný fond a stála štruktúrovaná spolupráca. Druhá časť skúma prekážky jednotnej bezpečnostnej politiky, najmä vnútorné rozdiely medzi členskými štátmi, asymetrie v schopnostiach a vonkajšie geopolitické tlaky. Tretia časť analyzuje vzťah medzi EÚ a NATO a otázku komplementarity alebo konkurencie v rámci transatlantickej bezpečnostnej architektúry. Článok dospel k záveru, že napriek rastúcim ambíciám zostáva strategická autonómia EÚ obmedzená, ale má potenciál na ďalšie posilnenie.*

Kľúčové slová: *Európska únia, strategická autonómia, bezpečnosť, obrana, politika, medzinárodné vzťahy.*

Abstract: *This article focuses on the analysis of the European Union as a security actor in the context of increasing global instability, deteriorating security environment, and worsening inter-state relations, particularly among major powers. The aim is to assess the extent to which the EU is capable of transforming its normative ambition of strategic autonomy into real political and operational capability. The first part examines the EU's strategic autonomy goals and the instruments for achieving them, such as the European Defence Fund and Permanent Structured Cooperation. The second part explores the obstacles to a unified security policy, particularly internal divergences among member states, asymmetries in capabilities, and external geopolitical pressures. The third part analyses the EU–NATO relationship and the question of complementarity or competition within the transatlantic security architecture. The article concludes that despite growing ambitions, the EU's strategic autonomy remains limited, but holds potential for further strengthening.*

Keywords: *European Union, strategic autonomy, security, defence, politics, international relations.*

Úvod

Svět se v polovině třetího desetiletí 3. tisíciletí potýká s bezprecedentním souborem krizí, konfliktů a výzev, které zásadně mění strukturu mezinárodního systému a redefinují podstatu globální bezpečnosti. Události posledních let – od koronavirové pandemie přes ruskou invazi na Ukrajinu, válku v pásmu Gazy, rostoucí napětí v Indo-Pacifiku až po globální energetickou, potravinovou a klimatickou krizi – ukazují, že dosavadní liberální

světový řád založený na multilateralismu, pravidlech a západní hegemonii vstoupil do fáze hluboké transformace.

Vedle těchto dramatických událostí probíhají méně viditelné, avšak systémově stejně významné procesy: fragmentace globalizace, oslabování mezinárodních institucí, růst asymetrie mezi bohatým Severem a chudým Jihem, prohlubování kulturních a ideologických konfliktů, jakož i zvyšování objemu nestandardních bezpečnostních hrozeb, včetně hybridních operací, kybernetických útoků a klimatické nestability. Dynamika těchto jevů se odehrává v době, kdy chybí jasný hegemon schopný vymezit a prosadit nový systém pravidel. Zároveň absentuje všeobecně přijatelná vize společného uspořádání světa.

Mezinárodní vztahy se tak stále více řídí logikou mocenské rovnováhy, asymetrické konkurence a selektivního multilateralismu, přičemž roste význam regionálních mocností a alternativních geopolitických platforem (např. BRICS+, Šanghajská organizace pro spolupráci, AUKUS atd.). Vznikající multipolární svět však není automaticky stabilnější či spravedlivější – naopak, bez efektivního mechanismu koordinace a řešení sporů může vést ke zvýšené míře konfliktů a krizí, obchodních válek, environmentálního kolapsu a bezpečnostní paralýzy.

V této situaci se bezpečnost stává konceptem, který již nelze chápat výhradně v kategoriích vojenské síly nebo národní obrany. Současná bezpečnost má multidimenzionální, širokospektrální a víceúrovňový charakter – zasahuje politickou, ekonomickou, environmentální, sociální i technologickou sféru a je neoddělitelně propojena s globálními megatrendy, jako jsou demografické změny, urbanizace, migrace, růst nerovností, digitalizace, klimatická transformace a redefinice práce, autority a suverenity.

Z uvedených důvodů se v tomto článku snažíme o analýzu současného globálního bezpečnostního prostředí v kontextu formování nového světového řádu. Základní výzkumnou otázkou, která rámuje celé zkoumání, je: Směřuje současný svět k novému, udržitelnému globálnímu řádu, nebo jsme jen svědky další fáze mocenské rivality a geopolitické fluktuace v rámci přetrvávajícího systému?

Studie se skládá z úvodu, tří hlavních částí a závěru. V první kapitole analyzujeme teoretická a geopolitická východiska proměny světového řádu a identifikujeme základní mocenské přesuny, které formují multipolární realitu. Druhá kapitola se zaměřuje na konkrétní geopolitická ohniska a konflikty současnosti – včetně Ukrajiny, Blízkého východu, Indo-Pacifiku a Severovýchodní Asie. Třetí kapitola nabízí přehled a interpretaci nejvýznamnějších globálních bezpečnostních megatrendů, které zásadně ovlivňují podobu strategického prostředí, včetně technologických, environmentálních a společenských proměn. V závěru syntetizujeme hlavní zjištění, formulujeme odpovědi na výzkumné otázky a předkládáme perspektivy a doporučení pro budoucnost globální bezpečnosti v podmínkách fragmentovaného multipolárního systému.

Cílem článku není předložit hotová řešení, ale přispět k lepšímu pochopení dynamických souvislostí, které formují bezpečnostní prostředí současného světa. Východiskem pro diskusi je přesvědčení, že pouze důkladná reflexe trendů, rizik a mocenských pohybů umožní zodpovědným aktérům – ať už na národní, regionální nebo globální úrovni – koncipovat udržitelné, systémové a pragmatické bezpečnostní strategie pro 21. století.

1 Proměny světového řádu v 21. století: teoretická a geopolitická východiska

Svět se nachází v období hlubokých geopolitických proměn. Mnohé z těchto změn se soustředí kolem konceptu tzv. „nového světového řádu“, který je v politologickém i strategickém diskurzu označován jako „tekutý pojem“, jenž se dynamicky mění v závislosti na historickém kontextu, aktérech a hodnotových rámcích.

V teoretickém smyslu jde o snahu definovat systém pravidel, aliancí, institucí a norem, které určují rozdělení moci a způsob mezinárodní spolupráce. Jak uvádí Kissinger (2023, s. 23), *„světový řád reprezentuje způsob, jakým konkrétní region nebo civilizace chápe spravedlivé uspořádání moci – a to s ambicí globální aplikovatelnosti. V realitě je však rovnováha mezi legitimitou a mocí nesmírně křehká a komplexní“*.

Koncepce multipolarity, v níž dominují vícero velmocí – například USA, Rusko nebo Čína – nahrazuje předchozí bipolární nebo unipolární model. Tento posun je doprovázen rostoucí nestabilitou, protože systém bez jasně stanoveného dominantního hegemona bývá chaotičtější a méně předvídatelný. Jak ukazují některé analýzy, multipolární řád sice vytváří prostor pro větší rovnováhu, zároveň však komplikuje rozhodování, koordinaci a řešení globálních krizí.

Současně narůstá asertivita globálního Jihu – regionů jako Latinská Amerika, Afrika, Blízký východ a jihovýchodní Asie, které stále hlasitěji požadují restrukturalizaci globálního řádu. Tyto regiony vnímají existující instituce jako nedostatečně reprezentující jejich zájmy a stále častěji vytvářejí alternativní formy spolupráce, což vede k oslabování tradičních multilaterálních struktur, které představují Organizace spojených národů, Mezinárodní měnový fond, Světová obchodní organizace.

Kromě geopolitické roviny dochází i ke změně v paradigmatu globalizace. Ta se z homogenního a integrujícího jevu transformuje na model regionalizovaných, někdy až izolovaných ekonomik. Dodavatelské řetězce se zkracují, důraz se klade na strategickou soběstačnost, a nikoli na ekonomickou efektivitu. Tento trend je důsledkem nejen pandemie Covid-19, ale také klimatických výzev, ozbrojených konfliktů a politické nedůvěry.

Jedním z hlavních projevů proměny globálního řádu je tak fragmentace globalizace. Namísto jednoho globálního trhu vzniká soubor regionálních ekonomik s preferencí lokálních dodavatelských řetězců, strategické autonomie a státní kontroly nad klíčovými sektory. Tento vývoj vede k narůstající hospodářské konkurenci, zvýšenému riziku obchodních válek a dezintegraci světového obchodu. Jak upozorňuje Zeihan (2024), globalizace jako model může dospět ke svému limitu, což bude mít dalekosáhlé důsledky pro geopolitiku, energetiku a zásobování potravinami.

Svět se, jak ukazuje vývoj posledního desetiletí, ocitá v situaci, kterou lze označit jako fragilní multipolaritu – křehké mocenské rozložení, které je náchylné ke konfliktům o zdroje, vodu, potraviny či energetické suroviny. Tyto konflikty jsou stále častěji „na očích veřejnosti“, přičemž jejich intenzita a struktura se mění – od reálných válek po hybridní, ekonomické a kybernetické útoky.

Jedním z indikátorů globální stability je Globální mírový index (GPI), který po 24. únoru 2022 (ruská invaze na Ukrajinu) zaznamenal výraznou volatilitu. Index je citlivý na

změny v bezpečnostní situaci a jeho vývoj po roce 2024 potvrzuje přetrvávající nestabilitu. Tento vývoj má dopady i na národní bezpečnostní systémy – včetně zemí jako Česká republika a Slovenská republika – které musí řešit srovnatelný rozsah hrozeb s omezenými kapacitami, přičemž zároveň čelí tlaku na zapojení dalších aktérů: samospráv, soukromého sektoru, komunit i jednotlivců.

V této souvislosti vyvstává klíčová otázka: Kde leží bod zlomu, který transformuje systém globálního řádu? Současné trendy nasvědčují, že nejde jen o dočasné výkyvy v rámci stávajících struktur, ale o hlubokou proměnu samotného systému. Jak poznamenává Kant (2004, s. 12), *„otázka mezinárodního řádu je jednou z nejtěžších filozofických i politických výzev“*.

2 Geopolitická rizika a konfliktní ohniska současnosti

Poslední léta přinesla prudký nárůst geopolitického napětí, přičemž některé konflikty nabyly globálního významu a zásadně ovlivnily architekturu mezinárodní bezpečnosti. Válka na Ukrajině a ozbrojený konflikt v pásmu Gazy představují symptomy hlubších mocenských a ideologických sporů, které narušují stabilitu a předvídatelnost světového řádu.

2.1 Válka na Ukrajině: redefinice evropské bezpečnosti

Ruská invaze na Ukrajinu, která začala 24. února 2022, představuje jeden z nejzásadnějších zlomů v poválečné historii Evropy (Masters, 2023). Konflikt navazuje na dlouhodobé imperiální ambice Ruska, jehož strategická vize sahá k ideji „Ruska od oceánu k oceánu“ a které odmítá západní ukotvení Ukrajiny. Ukrajinská orientace na EU a NATO byla vnímána Kremlem jako existenční hrozba pro sféru ruského vlivu.

Válka si vyžádala tisíce civilních obětí, způsobila rozsáhlou humanitární krizi a vyvolala bezprecedentní ekonomické a bezpečnostní důsledky. Ukrajina se brání s podporou Západu, včetně vojenské, finanční a politické pomoci ze strany členských států NATO a EU. Reakcí na ruskou agresi bylo nejen přijetí tvrdých sankcí vůči Moskvě, ale také zásadní přehodnocení bezpečnostních politik v Evropě – včetně zvýšené míry obranných výdajů a posílení východního křídla NATO. Konflikt se tak stal katalyzátorem nového bezpečnostního uspořádání Evropy.

2.2 Konflikt v Gaze: návrat latentního napětí na Blízkém východě

Druhým zásadním geopolitickým ohniskem je ozbrojený konflikt mezi Izraelem a palestinským hnutím Hamas, který eskaloval v říjnu 2023. Tento konflikt, ačkoli má historické kořeny již v britském mandátním období, opět prokázal neschopnost mezinárodního společenství najít trvalé řešení pro jeden z nejdéle přetrvávajících sporů.

Jak upozorňuje Koestler (2024), klíčovým problémem byla od počátku rozporuplnost tzv. Balfour Declaration – tedy snaha založit židovský stát na území, které již obývali palestinští Arabové. Negramotnost, feudální rozdělenost a absence národního povědomí mezi Araby byly v ostrém kontrastu se západní, industrializovanou a sionistickou vizí židovských přistěhovalců. Výsledkem byla dlouhodobá asymetrie moci, která generuje napětí dodnes.

Rok 2023 také přinesl nové prvky v podobě útoků hnutí Houthiů na západní obchodní lodě v Rudém moři, jakož i aktivaci flotil západních aliancí v rámci operací na jejich obranu.

Konflikt v Gaze se tak opět stal symbolem širší mocenské konfrontace v regionu, do které vstupují Írán, Saúdská Arábie, USA a další regionální aktéři.

2.3 Indo-Pacifik: rostoucí napětí a strategická ohniska

Indo-pacifický region se stal epicentrem současných geopolitických ambicí a rivalit. Dominantní postavení zde sehrává Čínská lidová republika, která prostřednictvím své politiky „Velkého oživení čínského národa“ (Pillsbury, 2019) systematicky rozšiřuje svůj vojenský, ekonomický a diplomatický vliv. USA, jako dosavadní garant bezpečnosti v regionu, reagují posilováním aliancí (např. AUKUS, QUAD) a rozmísťováním sil.

Nejvýraznějším potenciálním ohniskem konfliktu je Tchaj-wan, jehož status je pro Peking otázkou národní suverenity (Maizland – Fong, 2025). Od roku 2022 Čína zintenzivnila vojenský tlak v Tchajwanském průlivu, přičemž pravidelně narušuje jeho vzdušný a námořní prostor. Tento prostor, který odděluje Tchaj-wan od pevninské Číny, se stal symbolem strategické rivality, u níž hrozí eskalace do vojenského střetu. Výsledky tchajwanských prezidentských voleb v lednu 2024, které potvrdily vítězství prozápadní, nezávislosti nakloněné strany, ještě více snížily šance na mírové řešení.

Napětí eskaluje i v Jihočínském moři, kde si Peking nárokuje rozsáhlé oblasti včetně území, která si nárokují Filipíny, Vietnam, Malajsie a Brunej. Časté incidenty mezi čínskými námořními jednotkami a filipínskými plavidly ukazují, že absence účinného mechanismu řešení sporů vede k rostoucímu riziku nesprávných kalkulací a eskalace (Pearson, 2024).

Na Korejském poloostrově pokračuje destabilizační politika Severní Koreje, která zintenzivňuje testování balistických raket a demonstruje jaderný arzenál jako nástroj odstrašení. V důsledku těchto aktivit roste riziko vojenské konfrontace se Spojenými státy a Jižní Koreou. Zóna podél 38. rovnoběžky – demarkační linie mezi KLDR a Jižní Koreou – zůstává jednou z nejvýbušnějších oblastí světa (McCurry, 2024).

Tato tři ohniska – Tchaj-wan, Jihočínské moře a Korejský poloostrov – ukazují, že indo-pacifický region se stal strategickým prostorem, ve kterém se střetávají ambice a mocenské zájmy 21. století.

3 Bezpečnostní megatrendy a systémové výzvy globální bezpečnosti

Vedle zřetelných geopolitických konfliktů a mocenských přesunů čelí svět i méně nápadným, avšak o to zásadnějším výzvám, které mají charakter dlouhodobých trendů s globálním dopadem. Tyto bezpečnostní megatrendy představují soubor proměnných, které zásadně formují prostředí bezpečnostní politiky států, regionů i mezinárodních institucí. Jedná se o komplexní, vzájemně propojené a často synergické jevy, které ovlivňují chování aktérů v mezinárodním systému.

3.1 Sociálně-demografické a civilizační výzvy

Jedním z klíčových megatrendů je kulturně-civilizační krize Západu, která se projevuje narušením tradičních hodnot a ideologickou polarizací. Levicově-progresivistické koncepty, jako jsou genderová ideologie, multikulturalismus, klimatický aktivismus či agendy LGBT, současně s rostoucí migrací z nekompatibilních civilizačních okruhů, vedou podle Klause (2020) k oslabení identity a hodnotové konzistence západních společností.

Tento trend se pojí s poklesem porodnosti, chaotizací společenského diskurzu a úpadkem mezilidské důvěry.

V úzké návaznosti na tuto krizi stojí stárnutí populace ve vyspělých zemích (OSN, 2024), které transformuje strukturu sociálních systémů, především důchodového zabezpečení a zdravotnictví. S rostoucí délkou života stoupá ekonomická zátěž produktivního obyvatelstva, což posiluje tlak na veřejné rozpočty a zároveň prohlubuje generační nerovnováhu.

3.2 Mocensko-politické a bezpečnostní trendy

V oblasti geopolitiky dominuje návrat silové politiky, která se vyznačuje rostoucím využíváním nátlakových nástrojů – od ekonomických sankcí a surovinového vydírání až po hybridní války a ozbrojené konflikty (Lawson, 2024). Tento trend je důsledkem eroze unipolárního uspořádání a nástupu multipolárního světa, v němž se snižuje schopnost globální koordinace a řešení krizí.

Souběžně roste význam nestátních aktérů – nadnárodních korporací, mezinárodních organizací či neziskových organizací – které získávají vliv v oblasti správy veřejných záležitostí na národní i globální úrovni (Saaida, 2024). Tento jev narušuje klasické vnímání suverenity a mění charakter bezpečnostních politik.

Nezanedbatelná jsou i pandemická rizika, která ukázala křehkost současných systémů. Pandemie koronaviru demonstrovala, jak rychle může vzniknout globální krize, která nejen ohrožuje zdraví, ale vede i k ekonomickým otřesům, polarizaci společnosti a transformaci úlohy státu.

3.3 Migrační a populační tlaky

Mezi nejsledovanější globální fenomény patří nelegální migrace, která se netýká jen neoprávněného překročení hranic, ale i dlouhodobého pobytu bez právního titulu nebo v rozporu s účelem povoleného pobytu (IOM, 2025). Jde o mimořádně dynamickou oblast, která výrazně zasahuje do vnitřního bezpečnostního prostředí cílových zemí. V posledním období je podle Ivančíka (2024) součástí šíření hybridních hrozeb. Masová migrace způsobuje napětí ve společnosti, narušuje kulturní soudržnost a přispívá k radikalizaci části obyvatelstva. Výrazné jsou i ekonomické dopady: tlak na veřejné rozpočty, nerovnoměrné rozdělení zdrojů, jakož i nárůst kriminality a bezpečnostních rizik.

Tento fenomén souvisí s dalším megatrendem – růstem světové populace, která by měla podle odhadů dosáhnout svého vrcholu kolem roku 2100, při počtu přibližně 12 miliard lidí. Nejvyšší přírůstek se očekává v zemích globálního Jihu (Ritchie – Rodés-Guirao, 2024), což prohlubuje regionální disparity, zvyšuje tlak na migraci a vytváří nové konflikty o zdroje. V důsledku těchto trendů se již dnes zvyšuje konkurence o základní suroviny, potraviny, vodu, energetické nosiče a zemědělskou půdu.

3.4 Technologická a kybernetická transformace

Dalším významným megatrendem je zvýšený tok informací, který se pojí s rozvojem digitálních technologií a sociálních médií. Rychlost šíření informací je bezprecedentní, což vede k akceleraci společenských změn, ale zároveň i k šíření dezinformací, manipulací a

hybridních hrozeb (Dušek a kol., 2024). Přístup k informacím je nerovnoměrný, přičemž digitální gramotnost obyvatelstva často zaostává za technologickým vývojem.

S tím úzce souvisí kybernetické propojení světa, v němž se stále více aktivit přesouvá z fyzického prostoru do virtuálního – od finančních operací, přes vzdělávání a práci na dálku až po státní služby. Tento vývoj přináší nové bezpečnostní výzvy, zejména v oblasti ochrany kritické infrastruktury, kybernetické suverenity a prevence digitálního terorismu.

3.5 Energetická a environmentální dimenze

S rostoucí populací a industrializací se dramaticky zvyšuje globální spotřeba zdrojů – od vody a půdy až po suroviny a energie. S růstem spotřeby souvisí i nárůst energetických potřeb, který vede k hledání alternativních zdrojů a změně energetické struktury (Wang – Azam, 2024). Probíhající tzv. „zelená transformace“, zaměřená na dosažení klimatické neutrality, se však podle Břicháčka (2024) jeví jako finančně a technologicky nerealizovatelná v plánovaných časových horizontech.

Tyto snahy jsou podle Duška a kol. (2021) doprovázeny astronomickými náklady, ohrožením celých průmyslových odvětví, rostoucí nezaměstnaností, prohlubujícím se veřejným dluhem a celkovým ohrožením udržitelného rozvoje společnosti. Environmentální politika se tak stává nejen ekologickou, ale i bezpečnostní a sociální otázkou, která může generovat nová napětí a krize.

Závěr

Globální řád ve třetí dekádě 21. století prochází zásadní transformací, která zpochybňuje nejen dosavadní mocenskou hierarchii, ale i samotné normativní a institucionální základy mezinárodních vztahů. Současný vývoj jasně naznačuje, že liberální mezinárodní systém, založený na pravidlech, multilateralismu a univerzálních hodnotách, postupně ztrácí svou univerzálnost a nahrazuje ho dynamická a nekoherentní multipolarita. Tento nový řád se formuje v podmínkách mocenské rivality, strategické nejistoty a hodnotové fragmentace, přičemž chybí konsenzus o jeho strukturálních a ideologických konturách.

Analýza ukázala, že multipolární svět sice umožňuje širší distribuci moci, avšak zároveň generuje zvýšené riziko nestability, regionálních konfliktů a systémové fragmentace. Geopolitická ohniska, jako jsou válka na Ukrajině, konflikt v pásmu Gazy, napětí v tchajwanském průlivu či krize na Korejském poloostrově, poukazují na narůstající komplexnost bezpečnostního prostředí, kde tradiční vojenské hrozby doplňují hybridní, kybernetické a environmentální výzvy. Zároveň se ukazuje, že globální problémy – klimatická změna, nelegální migrace, pandemická rizika či tlak na přírodní zdroje – přesahují rámec národních strategií a vyžadují novou formu mezinárodní spolupráce.

Otázka, zda je možné vytvořit společný a legitimní globální systém v podmínkách hluboké civilizační a ideologické diverzity, zůstává otevřená. Empirická zjištění naznačují, že bez zásadní reformy globálního řízení, která by reflektovala pluralitu aktérů, hodnotových rámců a mocenských center, bude každý pokus o nový světový řád narážet na limity legitimity a účinnosti. To si vyžaduje nejen institucionální rekonfiguraci, ale i přehodnocení

samotných základů mezinárodní spolupráce – od suverenity a odpovědnosti, přes spravedlnost a rovnováhu, až po redefinici bezpečnosti jako multidimenzionálního konceptu.

Současní lídři čelí nelehkému úkolu: překonat tlak každodenních krizí, mediálních cyklů a vnitropolitických kalkulací a soustředit se na dlouhodobou vizi světové stability. Má-li mít budoucí globální řád šanci na trvanlivost, musí být založen na realistickém, avšak inkluzivním rámci, který respektuje mocenské poměry, avšak zároveň reflektuje principy vzájemně respektující spolupráce. V opačném případě bude svět i nadále oscilovat mezi epizodickými aliancemi, mocenskými konfrontacemi a strategickou nejistotou.

Z uvedeného vyplývá, že budoucnost globální bezpečnosti bude determinována schopností aktérů přizpůsobit se novým výzvám prostřednictvím systémového, multilaterálního a pragmatického přístupu. Hledání rovnováhy mezi mocí a legitimitou, národním zájmem a globálním dobrem, stabilitou a změnou, představuje základní imperativ současné geopolitické epochy. Bez aktivního úsilí o nový modus vivendi nebude možné čelit globálním rizikům, ani zachovat mír a spolupráci jako normativní pilíře světového společenství.

Použitá literatura a zdroje:

BŘICHÁČEK, T. 2024. *Green deal: zelený úděl*. Praha: Institut Václava Klause, 2024. ISBN 978-80-7542-103-6.

DIRZAUSKAITE, G. – ILINCA, N. C. 2017. Understanding "Hegemony" in International Relations Theories. In *Aalborg University, Department of International Relations*, 2017, Dostupné na: <https://vbn.aau.dk/ws/files/260247380/Understanding_Hegemony_in_International_Relations_Theories.pdf>

DUŠEK, J. a kol. 2021. *Politiky a strategie pro regionální a udržitelný rozvoj v místním kontextu*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2021. ISBN 978-80-7556-103-9.

DUŠEK, J. a kol. 2024. *Dezinformace ve střední Evropě: vývoj, právní rámce a bezpečnostní dopady v éře umělé inteligence a digitálních technologií*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2024. ISBN 978-80-7556-143-5.

EPPERSON, Ralph. *Nový světový řád*. Žďár nad Sázavou: Bodyart Press, 2017. ISBN 978-80-87525-48-7.

Evropská rada. 2025. Vojenská podpora Ukrajiny ze strany EU. In *Evropská rada*, 2025. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/military-support-ukraine>

IOM. 2025. The World Migration Report 2024. In International Organization for Migration, 2025, 384 s. ISBN 978-92-9268-598-0. Dostupné na: <https://brazil.iom.int/sites/g/files/tmzbdl1496/files/documents/2024-05/world-migration-report-2024.pdf>

IVANČÍK, R. 2022. *Bezpečnosť. Teoreticko-metodologické východiská*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2022. 240 s. ISBN 978-80-7380-873-0.

IVANČÍK, R. 2024. Migration as a Part of Hybrid Threats. In *Auspicia*, 2024, roč. 21, č. 2, s. 26-36. ISSN 2464-7217. Dostupné na: <https://doi.org/10.36682/a_2024_2_1>

JUŘÍČEK, L. – ROŽŇÁK, P. 2014. *Bezpečnost, hrozby a rizika v 21. století*. Ostrava: Key Publishing, 2014. ISBN 978-80-7418-201-3.

KISSINGER, H. 2023. *Uspořádání světa: státní zájmy, konflikty a mocenská rovnováha*. Praha: Prostor, 2023. ISBN 978-80-7260-561-3.

KLAUS, V. – WEIGL, J. 2015. *Stěhování národů: Stručný manuál k pochopení současné migrační krize*. Velké Přílepy: Olympia, 2015. ISBN 978-80-7376-422-7.

KLAUS, Václav. *Sebedestrukce Západu*. Praha: Institut Václava Klause, 2020. ISBN 978-80-7542-066-4.

LAWSON, A. 2024. Return of Great Power Politics in Europe and the Wider World. In *Research Society of International Law*, 2024. Dostupné na: <https://rsilpak.org/2024/training-dads-army-citizen-soldiers-and-the-return-of-great-power-politics-in-europe-and-the-wider-world>

MAIZLAND, L. – FONG, C. 2025. Why China-Taiwan Relations Are So Tense. In *Council on Foreign Relations*, 2025. Dostupné na: <https://www.cfr.org/backgrounder/china-taiwan-relations-tension-us-policy-trump>

McCURRY, J. 2024. 'The scariest place on earth': inside the DMZ as tensions between North and South Korea rise. In *The Guardian*, 2024. Dostupné na: <https://www.theguardian.com/world/article/2024/jun/27/north-south-korea-dmz-balloons-tensions>

MASTERS, J. 2023. Ukraine: Conflict at the Crossroads of Europe and Russia. In *Council on Foreign Relations*, 2023. Dostupné na: <https://www.cfr.org/backgrounder/ukraine-conflict-crossroads-europe-and-russia>

NATO. 2025. NATO's response to Russia's invasion of Ukraine. In *NATO*, 2025. Dostupné na: <https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_192648.htm>

OSN. 2024. World Population Ageing 2023: Challenges and opportunities of population ageing in the least developed countries. In *Organizace Spojených národů*, 2024. Dostupné na: <https://desapublications.un.org/publications/world-population-ageing-2023-challenges-and-opportunities-population-ageing-least>

PEARSON, M. 2024. Territorial Disputes in the South China Sea. In *Council on Foreign Relations*, 2024. Dostupné na: <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/territorial-disputes-south-china-sea>

RITCHIE, H. – RODÉS-GUIRAO, L. 2024. Peak global population and other key findings from the 2024 UN World Population Prospects. In *Our World in Data*, 2024. Dostupné na: <https://ourworldindata.org/un-population-2024-revision>

SAAIDA, M. 2024. The Influence of Non-State Actors on International Relations. In *Zenodo*, 2024. Dostupné na: <https://zenodo.org/records/10871304>

TELLO, M. 2021. *Multilateralism and Global Governance*. Madrid: Instituto Universitario de Estudios Europeos, Centro Europeo de Excelencia Jean Monnet, 2021. ISBN 978-84-92989-78-2.

VoH. 2025. Global Peace Index. In *Vision of Humanity*, 2025. Dostupné na: <https://www.visionofhumanity.org/maps/?gad_source=1&gad_campaignid=22116084622&gclid=CjwKCAjw1ozEBhAdEiwAn9qbzbDhke_N4PYhtynmGNnTNFrQtt3YugGUkaYToGHO0345zHiu9NOf6hoCUMMQAvD_BwE#>

WANG, J. – AZAM, W. 2024. Natural resource scarcity, fossil fuel energy consumption. In Geoscience Frontiers, 2024, roč. 15, č. 2, čl. 101757. ISSN 2588-9192. Dostupné na: <https://doi.org/10.1016/j.gsf.2023.101757>

WARREN, A. 2022. *Global Security in an Age of Crisis*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2022. ISBN 978-1-3995-054-6.

Dr. Petr Rožňák, CSc., MBA, MSc.,
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0003-1714-3457
AMBIS Vysoká škola, a. s., Lindnerova 575/1, 180 00 Praha 8 – Libeň, Česká republika,
e-mail: petr.roznak@ambis.cz